

Pöytäkirja

Valkoposkivanhan ja merimetson siirtäminen riistalajeiksi -työryhmän 2. kokous

Aika: 19.6.2024 klo 12-14

Paikka: etäkokous (Microsoft Teams)

Läsnä: Vesa Ruusila pj., Heidi Krüger siht., Jussi Laanikari, Esa Hiiva, Maria Westerman, Laura Mononen, Mika Pirinen, Sauli Härkönen, Minna Uusimäki, Markus Piha, Katriina Mattila, Markku Mikkola-Roos, Tapio Aalto

Kokous avattiin ja esityslista hyväksyttiin, ilman että nousi esiin muita käsiteltäviä asioita. Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin ja viedään Teamsin tiimi-tiedostoihin.

Markku Mikkola-Roos, Syke, esitteli ensin merimetson ja sitten valkoposkivanhan nykytilaa ja kannankehitystä (Kaikki esitykset löytyvät tiimin tiedostoista).

Keskusteltiin merimetsokannan kasvua etelämpänä rajoittavista tekijöistä; Tanskassa myönnetään runsaasti poikkeuslupia taimenen takia. Etelämpänä on myös paljon rajatummin mahdollisia pesimäympäristöjä. Pohdittiin myös ruotsalaisten puutteellista raportointia koskien lintukantoja ja ammuttujen lintujen lukumäärää, josta myös AEWA on huomautellut sekä mahdollisia suojametsästyksen vaikutuksia valkoposkivanhikantaan.

Markus Piha, Luke, piti esityksen muuttavista valkoposkivanhikannoista.

Esityksen pohjalta keskusteltiin valkoposkivanhikannan kehityksestä. Todettiin, että hanhikantaan vaikuttaa paljon poikasajan säätila ja siinä on myös satunnaisvaihtelua. Ravintotilanne pesimäalueella ei näytä heikkenevän. On arvioitu, että ilmastonmuutoksen mukana hanhille voi jopa muodostua lisää pesimäympäristöä. Merikotkien tai nisäkäspetojen aiheuttaman saalistuksen ei arvioitu vaikuttavan hanhikannan kokoon, mutta ehkä paikallisesti käyttäytymiseen. AEWA on tehnyt laskelmia siitä kuinka suuri kuolleisuus vaikuttaisi kannan kokoon. Pohdittiin myös läntisen muuttoliikkeen vahvistumista, joka voi olla myös osaltaan seurausta aktiivisesta hanhipaimentoiminnasta nykyisen muuttoreitin alueella. Satelliittivanhia ei ole jäljellä kuin noin 10 kappaletta, joten niiden avulla ei voida arvioida muuttoreitin muutoksia. Merimetsoista todettiin, että aiemmin Jäämereltä muuttaneiden *carbo*-merimetsojen määrä on pudonnut reilusti ja pääasiassa Suomen kautta muuttaa vain *sinensis*-alalajia.

Maria Westerman, YM, piti esityksen liittyen lintudirektiiviin ja Bernin sopimukseen. Komissio oli viime viikolla Suomessa ja kokouksessa esiteltiin YM:n ja MMM:n yhteistä kirjettä, jossa komissiolle esitetään valkoposkivanhan statuksen muutosta. Komissio totesi, ettei nopeita ratkaisuja ole.

Keskusteltiin siitä, millaisia vaatimuksia EU:lla on koskien liitteiden muutoksia. Norja on esittänyt Bernin sopimuksen liitteen muutosta jo kaksi kertaa, mutta koska EU ei ole pystynyt muodostamaan asiassa kantaa (eli esityksen tueksi ei ole saavutettu määränemmistöä), ehdotus on kaatunut. Yksimielisyysvaatimusta on yritetty lieventää, mutta mm. Saksa on vastustanut sitä. Tämän seurauksena, vaikka valkoposkivanhi poistettaisiin Bernin sopimuksen tiukasta suojelusta, voi olla, ettei lintudirektiivin liitettä saada muutettua. Liitteen 2 muuttaminen saattaisi kuitenkin onnistua helpommin. Pohdittiin myös vaihtoehtoa, että valkoposkivanhi säilytettäisiin liitteessä 1, joka on lintujen elinympäristöjen suojelua edellyttävä, ja esitettäisiinkin vain sen sisällyttämistä liitteeseen 2, joka sisältää metsästettävät lajit ja erityisesti liitteen 2 B osaan, jossa on jäsenvaltiokohtaiset poikkeukset. Esimerkiksi metsäkanalinnut ovat molemmissa liitteissä. Liitteiden muutoksia on tehty aiemmin, kun 1994 eräät varislintulajit sisällytettiin liitteeseen 2 ja 1997, kun merimetsa poistettiin liitteestä 1. **Sovittiin, että Maria Westerman tekee yhteenvedon**

aiemmasta prosessista. Todettiin myös, että koska direktiivien liitteiden muutostyö voi kestää hyvässäkin tapauksessa useita vuosia, on työryhmän esitys syytä tehdä nykytilanteen mukaisesti.

Tapio Aalto, Varely, esitteli poikkeuslupakäytäntöjä molempien lajien osalta.

Keskusteltiin valkuposkihanhiin liittyen Natura2000 alueiden huomioimisesta lupaprosessissa ja todettiin, että Natura-alueet on huomioitava, mutta turhan työn välttämiseksi siinä tapauksessa, että poikkeuslupitus siirtyy ELY -keskuksilta Riistakeskukselle, on syytä luoda hyvät keskusteluyhteydet tahojen välille. Monissa tapauksissa voi olla, että riittää pelkkä esiarvio natura-arviosta, eikä ole syytä lähteä raskaaseen lain edellyttämään arvioon. Pohdittiin myös mitä etuja riistalajiksi säättäminen toisi valkuposkihanhiongelmiaan, ja todettiin ettei poikkeuslupituksessa ainakaan kevään osalta tapahtuisi mitään muutosta, koska muu pesimälinnusto on otettava huomioon ja silloin mitään kovaäänisiä karkottimia tai ampumista kuoliaaksi ei voida sallia. ELY ei voi luvittaa luonnonsuojelulain 70 §:ssä kiellettyä muun pesimälinnuston häirintää, koska muut lajit eivät ole vahingon tai riskin aiheuttajia. Syksyn osalta nykyiset hallinto-oikeuden ratkaisut eivät myöskään puolla kuoliaaksi ampumisen mahdollistamista, vaikka vastuuviranomainen vaihtuisi. Todettiin, että ainoa hyöty olisi saaliin haltuun otton sallimisen ja hyödyntämisen mahdollistaminen, minkä uusi luonnonsuojelulaki tällä hetkellä lintudirektiivin 9c artiklasta poiketen kieltää. Toisaalta, tällä hetkellä ei ole enää voimassa olevia kuoliaaksi ampumislupia valkuposkihanhille, kun tuoreisiin tutkimustuloksiin perustuen paukkupatruunat on todettu vahinkojen estämiseen muuksi tyydyttäväksi ratkaisuksi kuoliaaksi ampumisen sijaan. Näin ollen haltuunotto tai hyödyntäminen ei voi toteutua, vaikka laji siirtyisi riistalajiksi. Merimetsojen osalta vaihtoehtoja tuntuu olevan enemmän monessa suhteessa. Merimetsolle myönnetään lupia pesien hävittämiseen, munien öljyämiseen sekä lintujen ampumiseen. **Tapio Aalto, Varely, lupasi koostaa taustamateriaalia koskien aiempia päätöksiä.**

Siirrettiin seuraavaan kokoukseen tämän kokouksen esityslistan vahinkoasiat, ja sovittiin että mukaan kutsutaan myös Mats Westerborn Lukesta kertomaan merimetsohankkeesta. Seuraava kokous sovittiin pidettäväksi 30.8. klo 13-15.